

REMISSVAR
2022-11-13

Dnr Ku2022/01357

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet Kreativa Sverige! Nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher (SOU2022:44)

Om Film&TV-Producenterna

Film&TV-Producenterna är branschorganisationen för svenska produktionsbolag, dvs de kreativa företag som utvecklar och producerar alla svenska filmer, serier, program och reklamfilmer som visas på dukar och skärmar i Sverige och världen. De 150 företag som Film&TV-Producenterna representerar omsätter ca 6 miljarder kronor.

Film och tv är en industri med förutsättningar att skapa jobb och tillväxt. Film&TV-Producenterna representerar företag som kan växa med digitaliseringen och globaliseringen. I en tid då efterfrågan på rörlig bild är större än någonsin är tillväxtpotentialen stor. Det möjliggör fler kvalificerade jobb, även utanför storstadsregionerna.

För att Sverige ska kunna kapitalisera fullt ut på denna utveckling behöver arbetet med att främja och utveckla de kreativa branscherna stärkas på en rad områden. Utvecklingsbehoven inkluderar alltifrån synen på upphovsrätt och innovation till satsningar på kompetensförsörjning, kapitalförsörjning och hållbarhet.

Sammanfattning

- Film&TV-Producenterna välkomnar en nationell strategi för Sveriges kreativa industri. Det är mycket viktigt att regeringen går vidare med strategin.
- Film&TV-Producenterna tillstyrker utredningens centrala prioritering om ett tydligt tvärpolitiskt ansvar för kunskap, synergier och samverkan, samt utredningens förslag om ett utökat ansvar för kunskapsutveckling och statistik.
- Film&TV-Producenterna tillstyrker utredningens övriga strategiska prioriteringar.
- Film&TV-Producenterna anser dock att strategin bör ha en tydligare vision och konkretare mål. Film&TV-Producenterna anser att strategin bör utgå ifrån det övergripande

näringspolitiska målet att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb, samt fler och växande företag, på ett hållbart sätt.

- Givet att arbetet har ett tydligt företags- och näringsperspektiv anser Film&TV-Producenterna att näringsdepartementet bör ha en central och samordnande roll i arbetet. Tillväxtverket bör ha motsvarande roll bland myndigheter.

Avsnitt 3. Strategins vision och mål (s 28-29)

Film&TV-Producenterna välkomnar att visionen har företagen i centrum.

Film&TV-Producenterna anser dock att strategin behöver ha en tydligare vision och att de övergripande målen med strategin bör konkretiseras. Utan konkreta mål försvåras uppföljning och effektmätning.

Film&TV-Producenterna anser att strategin bör utgå ifrån det övergripande näringspolitiska målet att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb, samt fler och växande företag. Detta står inte i motsättning till målen för andra politikområden, exempelvis de kulturpolitiska.

Jämför med Besöksnäringstrategin: *”Strategi för hållbar turism och växande besöksnäring”*.

Ett annat exempel är den brittiska strategin *”Create UK, Creative Industries”* övergripande mål: *”Government and industry working in partnership to put creative industries at the heart of the growth agenda, as the most important growth sector to the UK economy.*

*Ensuring a business, regulatory and fiscal environment that encourages the creation of, investment in and commercialization of Intellectual Property (IP) assets, so UK creative businesses can start up, succeed and grow and the UK is seen internationally as an attractive place to do business ...”*¹

Ett tredje exempel är Kanadas strategi *”Creative Canada Policy Framework”*:

*”Creative Canada is a new vision and approach to creative industries and to growing the creative economy by the Government of Canada. /.../ We know that the economies of the future will rely on creativity and innovation to create jobs and foster growth...”*²

Både den brittiska och den kanadensiska strategin omfattar flera politikområden men har ett tydligt fokus på ekonomisk tillväxt och jobbskapande.

¹ <https://ddei5-0-ctp.trendmicro.com/wis/clicktime/v1/query?url=https%3a%2f%2fuploads%2dssl.webflow.com%2f60a2e06021577f54277ca5d%2f60a2e06021577f397677d11f%5fcic%5freport%5ffinal%2dhi%2dres%2d.pdf&umid=38DEBF36-E153-5605-A675-D4E86E3CAD38&auth=aa2a6666dad3109e072cd23e72dcb4db4081a53-93a76035223f23cc140d283aedfea128f0f73e61>

² <https://www.canada.ca/en/canadian-heritage/campaigns/creative-canada/framework.html>

Målen behöver ha ett hållbarhetsperspektiv. Svenska företags långsiktiga konkurrenskraft och attraktionskraft på arbetsmarknaden är beroende av en hållbar produktion, miljömässigt, ekonomiskt och socialt.

Avsnitt 5. Definitioner och språkhänvisningar (s 40-44)

Film&TV-Producenterna välkomnar förslaget att ersätta begreppet "närings" med "branscher". Vi anser vidare att begreppet "kulturella och kreativa branscher" bör ersättas av "*kreativa branscher*" (samt "kreativa företag" osv). Begreppet "kreativa branscher" inkluderar både kulturella och kreativa branscher och riskerar inte förkortningar (jfr KKN). Strategin bör benämnas "Strategi för kreativa branscher".

Film&TV-Producenterna tillstyrker i huvudsak i övrigt de definitioner som föreslås. Fokus bör ligga på att bestämma vilka verksamheter som omfattas av begreppet kreativa branscher.

Avsnitt 6. Den centrala prioriteringen – Tydligt tvärpolitiskt ansvar för kunskap, synergier och samverkan

Tydligare samordning och synergier inom staten, samt tydligare samverkan mellan staten och andra aktörer (s 45-48)

Film&TV-Producenterna tillstyrker utredningens centrala prioritering, ett tydligt tvärpolitiskt ansvar för kunskap, synergier och samverkan.

Film&TV-Producenterna tillstyrker förslaget att en interdepartemental grupp inom regeringskansliet bildas. Givet att arbetet har ett tydligt företags- och näringsperspektiv föreslår Film&TV-Producenterna att näringsdepartementet har en central och samordnande roll i arbetet.

Film&TV-Producenterna tillstyrker förslaget att ett samarbetsråd med myndighetschefer bildas. Givet att arbetet har ett tydligt företags- och näringsperspektiv föreslår Film&TV-Producenterna att Tillväxtverket ges ett särskilt ansvar för samordning och långsiktig utveckling av genomförande inom de strategiska prioriteringarna.

Film&TV-Producenterna tillstyrker förslaget att regeringen årligen inför planeringen av kommande budgetår bjuder in och för dialog med branschorganisationer och berörda myndighetschefer till dialog.

Ett utökat ansvar för kunskapsutveckling, samt statistik på och forskning om de kulturella och kreativa företagen (s 48-49)

Film&TV-Producenterna tillstyrker utredningens förslag om ett utökat ansvar för kunskapsutveckling, samt statistik. Idag finns ingen uppdaterad eller rättvisande statistik och analys för kreativa branscher i Sverige.

Avsnitt 7. Övriga strategiska prioriteringar

7.2. Förnyelse av rådgivning, kapitalförsörjning och innovationsstöd (s 53-60)

Film&TV-Producenterna tillstyrker utredningens förslag om att anpassa formerna för rådgivning, kapitalförsörjning och innovationsstöd till de kreativa branscherna.

Angående kapitalförsörjning vill Film&TV-Producenterna särskilt lyfta behovet av att *utöka produktionsincitamentet för film och tv* till minst 300 miljoner kronor, i enlighet med Tillväxtverkets ursprungliga förslag, för att säkra Sveriges konkurrenskraft på film- och tv-området.

Angående innovationsstöd vill Film&TV-Producenterna särskilt lyfta betydelsen av att kreativa företag ska kunna *kontrollera och kapitalisera på sin IP*.

7.3 Långsiktigt och snabbt på upphovsrättens marknad (s 60-62)

Film&TV-Producenterna instämmer i utredningens konstaterande att ett starkt immaterialrättsligt skydd är en viktig förutsättning för att kreativa företag fortsatt ska vara del i en kunskapsekonomi i framkant, där skapande, innovation och digitalisering uppmuntras och omsätts i konkurrenskraft och tillväxt.

Film&TV-Producenterna tillstyrker förslaget att upphovsrätten behöver inkluderas och hanteras även ur ett näringspolitiskt perspektiv, bland annat genom att upphovsrätt förenas med övriga tre immateriella tillgångar i indikatorerna som används för att följa upp målen inom näringspolitiken.

Film&TV-Producenterna tillstyrker också utredningens förslag att löpande följa och kontinuerligt skapa anpassningar för en balanserad och stark upphovsrättslig marknad som värnar företagen som rättighetshavare och deras möjligheter att skapa värden genom exklusiva rättighetsupplåtelser. En förutsättning för innovation och tillväxt inom de kreativa näringarna är att företagen kan tillgodogöra sig det fulla värdet av sitt skapande och sina investeringar på den växande digitala marknaden. För produktionsbolagen handlar det om att kunna behålla rättigheter i förhållande till beställare som allt oftare är globala plattformar.

Film&TV-Producenterna tillstyrker förslaget i betänkandet att PRV ges i uppdrag att ta fram en immaterialrättslig (upphovsrättslig) strategi för Sverige.

Film&TV-Producenterna vill utöver detta lyfta behovet av att regeringen i arbetet med den digitala inre marknaden står upp för *avtalsfrihet och kreativa företags möjlighet att upplåta territoriella rättigheter inom EU*. Finansiering av svensk film- och tv-produktion förutsätter att rättigheter kan upplåtas för olika territorier och länder inom EU.

En förutsättning för innovation och tillväxt inom de kreativa näringarna är vidare att *det upphovsrättsliga skyddet upprätthålls* i Sverige och i EU genom fortsatt stävande av olovlig hantering.

7.4 Export, internationalisering och värdeskapande utomlands (s 63-65)

Film&TV-Producenterna tillstyrker förslag som går ut på att höja kunskapsnivån hos statliga aktörer med främjandeuppdrag, aktörer inom det regionala exportfrämjandet och investerare om företagande och affärslogik hos de kreativa branscherna.

Film&TV-Producenterna tillstyrker förslag som bidrar till ett tydligt och lättillgängligt och anpassat utbud för företagen i form av rådgivning, lån, utvecklingsmedel och matchmaking för export och internationalisering efter behov som följer av företagets affärsmodell, samt att detta främjande kanaliseras direkt till företag från myndigheter och regionala exportcentra, samt även från myndigheter via branschnära företagsfrämjande organisationer till företag.

Film&TV-Producenterna tillstyrker förslaget om att avsätta statliga medel som möjliggör för branschernas företagsfrämjande funktioner att koppla samman företag och verksamma inom kulturella och kreativa branscher med internationella samarbetspartners och internationella marknader.

Film&TV-Producenterna tillstyrker även den konkreta målsättningen att exporten från företag inom kreativa branscher ökar, i absoluta tal och som andel av BNP, mätt i såväl varu- som tjänsteexport och digital export, samt att Sverige har inflytande internationellt och uppfattas som ett attraktivt land att samarbeta med och investera i. *Vi anser att liknande konkreta målsättningar (exempelvis avseende tillväxt och sysselsättning) bör finnas för övriga strategiskt prioriterade områden.*

7.5 Hållbar arbetsmarknad och kompetensförsörjning för alla (s 65-68)

Film&TV-Producenterna tillstyrker förslag som innebär att kompetensförsörjning underlättas genom system för vidareutbildning, valideringsmodeller, förenklade processer för att anställa arbetskraft från utlandet i relation till regionala och branschmässiga produktionsmönster, där mångfald främjas.

Film&TV-Producenterna vill i detta sammanhang särskilt uppmärksamma organisationen Yrkesnämnden för Film & TV som har bildats av centrala aktörer i branschen med stöd från Europeiska Socialfonden för att gemensamt främja yrkesutbildning, kompetensutveckling och rekrytering. Yrkesnämnden fastställer kompetenskrav och kvalifikationer, stärker utbildningar och utformar modeller för validering av efterfrågad kompetens. Film&TV-Producenterna anser att strategin bör möjliggöra offentligt stöd till denna typ av initiativ som säkrar produktionskapaciteten och Sveriges konkurrenskraft. Motsvarande stöd behövs för satsningar på ekologisk hållbarhet.

Film&TV-Producenterna tillstyrker förslag som bidrar till en stärkt kunskapsnivå i hela utbildningssystemet om att verka i företagsform, där mångfald främjas.

Film&TV-Producenterna tillstyrker förslaget att statens generella sociala och ekonomiska trygghetssystem för företag anpassats till att fungera effektivt för alla slags företagsformer, samt till affärsmodeller och villkor för företag i kreativa branscher.

7.6 Platsens betydelse för kulturella och kreativa verksamheter

(och tvärtom) (s 68-74)

Film&TV-Producenterna tillstyrker förslag som innebär att nationella myndigheter stödjer framtagande av lokala och regionala strategier för att främja kreativa företag ur ett platsperspektiv, som även tar vara på företagets betydelse för platsen, genom kunskapsstöd och utvecklingsmedel.

Film&TV-Producenterna tillstyrker förslag som leder till att kreativa branscher integreras i den bredare regionala och lokala samhällsplaneringen, i syfte att främja hållbar utveckling i företagen och att bidra till attraktiva platser för besökare, boende, företag och investeringar.

Film&TV-Producenterna vill i detta sammanhang lyfta film- och tv-produktioners särskilda betydelse för platsen, både genom produktioners *spendering*³ och genom den *exponering* av platsen som de färdiga produktionerna genererar när de visas på plattformar runtom i världen, i form av ökad turism.⁴ Också för detta ändamål skulle ett ökat produktionsincitament ha stor betydelse.

³ Noterbart är att merparten av de investeringar som görs i film- och tv-produktion spenderas utanför film- och tv-industrin. I genomsnitt spenderas 67 % av produktionskostnaderna i det som brukar kallas "below the line", d.v.s. i affärssektorer som transporter, kost, logi, resor osv)

⁴ Exempel: Enligt en rapport som togs fram av regionala aktörer gav de svenska Millennium-filmerna från 2009 ökade turistströmmar till Stockholms stad under 2010-2013 motsvarande en konsumtion på 430 miljoner kr. Exponeringsvärdet för regionen uppgick till 960 miljoner kr.